

KORIŠTENJE INSTRUMENATA KONTROLINGA U HRVATSKIM PODUZEĆIMA

dr. sc. Mladen Meter

Sadržaj

- 1. Pretpostavke korištenja instrumenata kontrolinga**
- 2. Strategijski instrumenti kontrolinga**
- 3. Operativni instrumenti kontrolinga**
- 4. Buduća perspektiva korištenja instrumenata kontrolinga**

1. Pretpostavke korištenja instrumenata kontrolinga

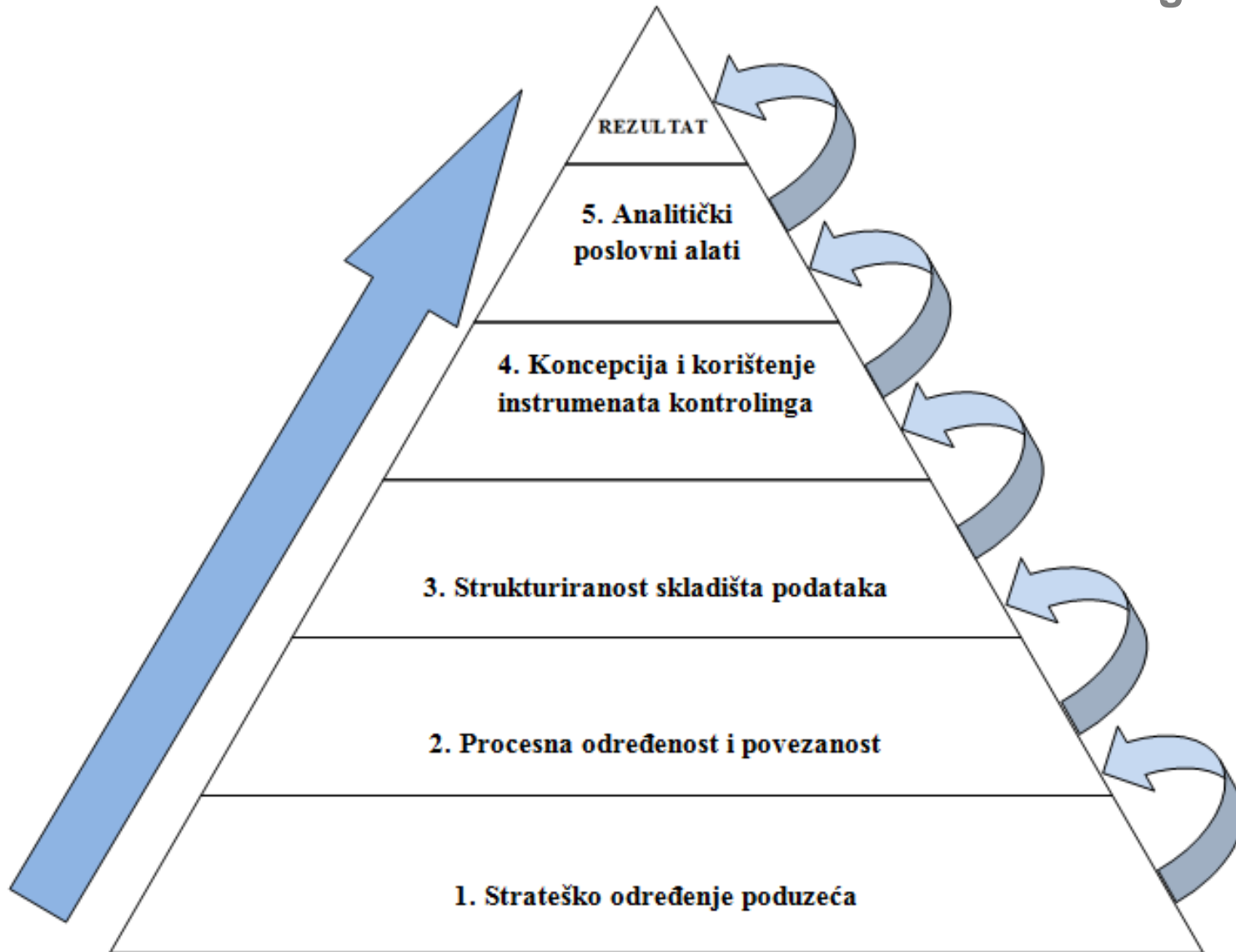

- **Strateško određenje poduzeća**
(proizvodi, klijenti, tržišta / zemljopisna područja, partnerstva...)
- **Procesna određenost i povezanost**
(definiranje procesa, obilježja, poboljšanja, integracija, aktualizacija, dokumentiranost...)
- **Strukturiranost skladišta podataka**
(definiranje poslovnih zahtjeva, dimenzionalno modeliranje podataka, način korištenja (klijent/server)...)
- **Koncepcija i korištenje instrumenata kontrolinga**
(razumijevanje i praktično korištenje – strategijski i operativni)
- **Analitički poslovni alati**
(razumijevanje i praktično korištenje MS Excel, (besplatni) alati poslovne inteligencije, ERP sustavi)

➤ REZULTAT

1. Pretpostavke korištenja instrumenata kontrolinga

Kompetencije kontrolera i financijskih stručnjaka

- **Stručne kompetencije**

(financijsko računovodstvo, troškovno računovodstvo, menadžersko računovodstvo, poslovanje poduzeća / poslovni procesi poduzeća, projektni menadžment, poslovno planiranje, instrumenti strategijskog kontrolinga, instrumenti operativnog kontrolinga, investicije i financiranje, upravljanje rizicima u poslovanju, interno izvještavanje, informatička rješenja i alati za poslovnu analizu, poznavanje stranih jezika)

- **Osobne kompetencije**

- **Socijalne kompetencije**

- **Konceptualne kompetencije**

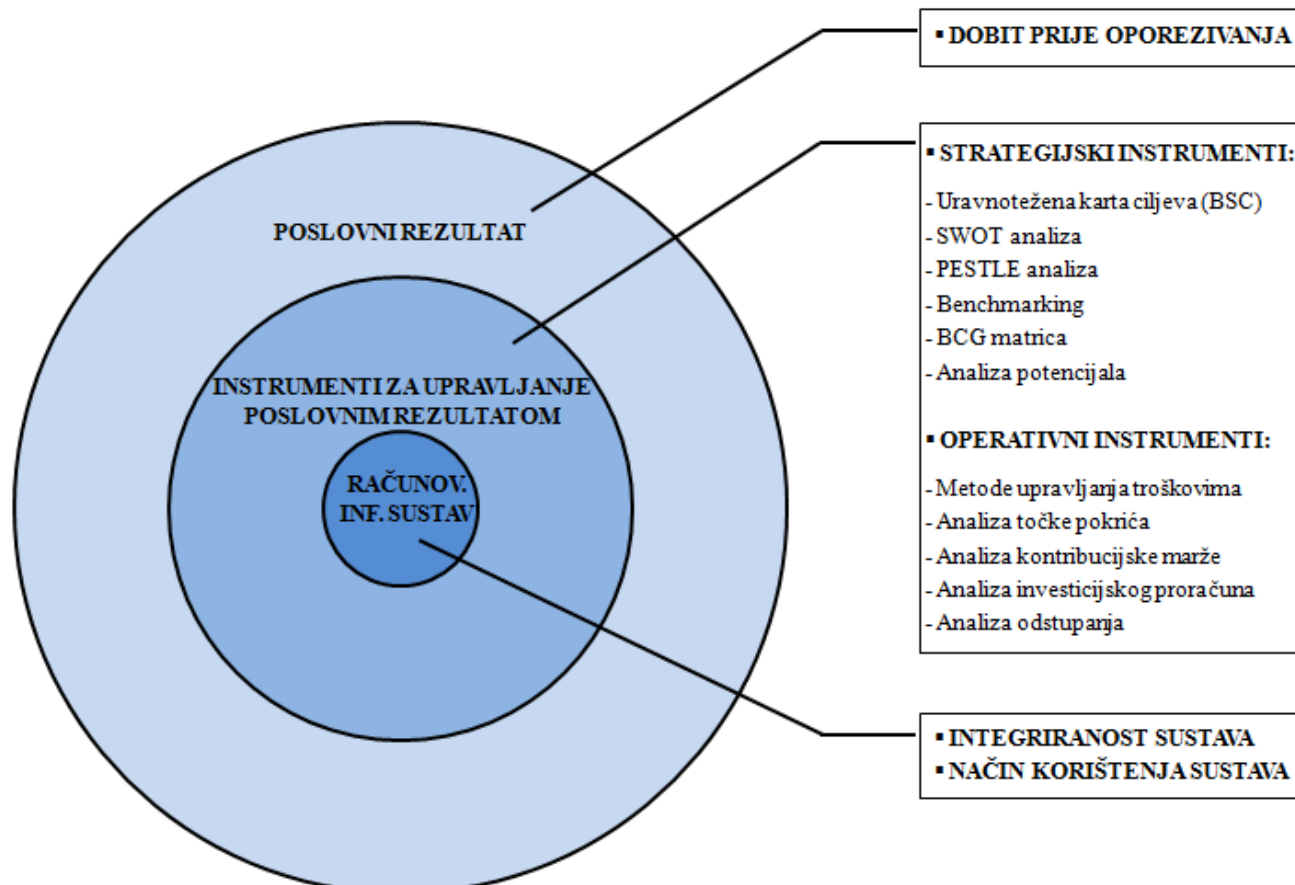

1. Pretpostavke korištenja instrumenata kontrolinga

Empirijsko istraživanje u najuspješnijim hrvatskim poduzećima

- **Predmet istraživanja:** utjecaj računovodstvenog informacijskog sustava na upravljanje poslovnim rezultatom poduzeća

1. Pretpostavke korištenja instrumenata kontrolinga

- **Vrsta empirijskog istraživanja:** kvantitativno istraživanje na slučajnom reprezentativnom uzorku
- **Instrument istraživanja:** anketni upitnik
- **Uzorak istraživanja:** 152 od 1.000 najvećih hrvatskih poduzeća prema dobiti prije oporezivanja od 2006. – 2010. godine
- **Stopa povrata ispunjenih upitnika:** 15,2%
- **Ispitanici:** voditelji i specijalisti odjela kontrolinga, financija, računovodstva i interne revizije
- **Korištene metode obrade podataka:** deskriptivna statistička analiza, t-test za nezavisne uzorke, ANOVA, Pearsonov i Spearmanov koeficijent korelacije

2. Strategijski instrumenti kontrolinga

Učestalost korištenja strategijskih instrumenata kontrolinga

		Rijetko	Niti rijetko niti često	Često	Ukupno
Uravnotežena karta ciljeva (BSC)	Broj	80	17	49	146
	Broj %	54,8%	11,6%	33,6%	100,0%
SWOT analiza	Broj	50	35	64	149
	Broj %	33,6%	23,5%	42,9%	100,0%
PESTLE analiza	Broj	97	17	27	141
	Broj %	68,8%	12,1%	19,1%	100,0%
Benchmarking	Broj	59	26	59	144
	Broj %	41,0%	18,1%	40,9%	100,0%
BCG matrica	Broj	107	16	18	141
	Broj %	75,9%	11,3%	12,8%	100,0%
Analiza potencijala	Broj	59	39	48	146
	Broj %	40,4%	26,7%	32,9%	100,0%

2. Strategijski instrumenti kontrolinga

Analiza učestalosti korištenja strategijskih instrumenata kontrolinga

		Uravnotežena karta ciljeva (BSC)	SWOT analiza	PESTLE analiza	Benchmarking	BCG matrica	Analiza potencijala
N	Valjano	146	149	141	144	141	146
	Nedostaje	6	3	11	8	11	6
Aritmetička sredina		2,54	3,10	2,09	2,97	1,85	2,79
Medijan		2,00	3,00	2,00	3,00	1,00	3,00
Mod		1,00	3,00	1,00	1,00	1,00	3,00
Standardna devijacija		1,514	1,441	1,268	1,486	1,102	1,339
Nagnutost		0,380	-0,165	0,862	-0,004	1,081	0,051
Standardna pogreška za nagnutost		0,201	0,199	0,204	0,202	0,204	0,201
Spljoštenost		-1,395	-1,270	-0,531	-1,411	-0,001	-1,160
Standardna pogreška za spljoštenost		0,399	0,395	0,406	0,401	0,406	0,399
Minimum		1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Maksimum		5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00

3. Operativni instrumenti kontrolinga

Učestalost korištenja operativnih instrumenata kontrolinga

		Rijetko	Niti rijetko niti često	Često	Ukupno
Metode upravljanja troškovima	Broj	7	19	125	151
	Broj %	4,7%	12,6%	82,7%	100,0%
Analiza točke pokrića	Broj	31	24	92	147
	Broj %	21,0%	16,4%	62,6%	100,0%
Analiza kontribucijske marže	Broj	43	26	79	148
	Broj %	29,1%	17,5%	53,4%	100,0%
Analiza investicijskog proračuna	Broj	41	23	84	148
	Broj %	27,7%	15,5%	66,8%	100,0%
Analiza odstupanja	Broj	36	12	101	149
	Broj %	24,1%	8,1%	67,8%	100,0%

3. Operativni instrumenti kontrolinga

Analiza učestalosti korištenja operativnih instrumenata kontrolinga

		Metode upravljanja troškovima	Analiza točke pokrića	Analiza kontribucijske marže	Analiza investicijskog proračuna	Analiza odstupanja
N	Valjano	151	147	148	148	149
	Nedostaje	1	5	4	4	3
Aritmetička sredina		4,30	3,63	3,36	3,42	3,72
Medijan		5,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Mod		5,00	5,00	4,00	4,00	5,00
Standardna devijacija		0,992	1,355	1,395	1,385	1,480
Nagnutost		-1,668	-0,729	-0,404	-0,491	-0,834
Standardna pogreška za nagnutost		0,197	0,200	0,199	0,199	0,199
Spljoštenost		2,762	-0,659	-1,111	-1,030	-0,792
Standardna pogreška za spljoštenost		0,392	0,397	0,396	0,396	0,395
Minimum		1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Maksimum		5,00	5,00	5,00	5,00	5,00

3. Operativni instrumenti kontrolinga

T-test razlike aritmetičkih sredina korištenja strategijskih i operativnih instrumenata kontrolinga

	Aritmetička sredina	N	Standardna devijacija	Pogreška aritmetičke sredine	t-test
Korištenje strategijskih instrumenata (ukupno)	2,5858	148	0,984	0,08109	t=13,679 p<0,05 df=147
Korištenje operativnih instrumenata (ukupno)	3,6811	148	1,043	0,08571	

4. Buduća perspektiva korištenja instrumenata kontrolinga

Koncept “novog kontrolinga”

	„Novi“	„Stari“
Zadaci	Vlastito upravljanje uz podršku Orijentiranje na tržište Operativno i strateško izvršenje je integrirano, feedforward	Vanjsko upravljanje uz visok udjel kontrole Prevladava interno orijentiranje Problemi povezanosti između različitih razina kontrolinga, feedback
Organizacija	Cjelovita procesno orijentirana organizacija U ranim fazama se oslanja na lanac vrijednosti Servisni centar (profitni centar), eksterne mogućnosti se razmatraju	Kruta funkcionalno-divizijska organizacija Krutost u fazi proizvodnje, ne postoji orijentacija na lanac vrijednosti Štabna organizacija, mjesto troška, samo se interne mogućnosti razmatraju
Instrumenti	Sve informacijske dimenzije su integrirane Usmjerenost na vrijednost poduzeća Aktivno korištenje IT potencijala	Fokusiranost na računovodstvo Usmjerenost na periodični rezultat Reaktivan odnos prema IT-u
Razumijevanje kontrolinga	Agent promjena, konzultant Poznavatelj proizvoda, kupca i procesa	„Pas čuvar“ Stručnjak za alate u kontrolingu

Izvor: Horvath & Partners (2006) *Das Controllingkonzept*, Beck-Wirtschaftsberater, München

HVALA NA POZORNOSTI!

e: mladen.meter@poslovnaucinkovitost.eu

w: www.poslovnaucinkovitost.eu

